

COLUMN

CONCENTRATIE KAN NIET ZONDER RANDVOORWAARDEN

Op papier klinkt het overzichtelijk. Spreiding en concentratie: bundel complexe zorg waar de expertise zit, en verdeel de rest zo dat iedereen in Nederland toegang houdt tot goede zorg dichtbij. De afgelopen maanden sprak ik talloze collega's die daar intensief mee bezig zijn. Als patiënten verwezen worden naar andere instellingen, dan moet dat veilig zijn en dan moeten de zorgpaden ook naadloos op elkaar worden aangesloten. Dat is een enorme klus, nog los van de vraag wat het betekent voor de samenhang met de andere zorg die ook geleverd wordt. Die betrokkenheid om dit tot een goed einde te brengen zie je overal. En die verdient erkenning.

De bedoeling van spreiding en concentratie staat niet ter discussie: ondanks de veranderende omstandigheden kwaliteit behouden, toegankelijkheid borgen en doelmatigheid versterken. Maar als essentiële randvoorwaarden achterblijven, dan wringt het. En dat is precies wat we nu in veel regio's zien gebeuren. Al meer dan twee jaar werken collega's in landelijke en regionale overleggen aan dit complexe proces: normen opstellen, de impact ervan bepalen, regioscenario's uitdenken en concrete afspraken maken. Het is intensief werk, met grote gevolgen voor ziekenhuizen, vakgroepen én patiënten. Want het veelgehoorde 'patiënten moeten soms wat verder reizen' doet geen recht aan wat spreiding en concentratie in de praktijk betekent. Voor patiënten gaat het niet alleen om kilometers, maar om vertrouwen en continuïteit van zorg. Kwetsbare, veelal oudere patiënten hebben vaak meerdere aandoeningen waarvoor ze in hun vertrouwde ziekenhuis worden behandeld. Daar kennen ze de dokters en de weg, en het doet wat als je naar een andere instelling moet voor een behandeling.

Wat ik door het hele land hoor, zijn de zorgen die mijn collega's hebben over het gebrek aan voortgang op de beschikbaarheid van patiëntgegevens. De zorg verplaatst zich, maar de informatie reist niet automatisch mee. Beelden, labuitslagen, medicatieoverzichten - te vaak worden ze nog handmatig verzameld en overgezet in het epd. Dat maakt zorg niet alleen inefficiënt, maar vooral kwetsbaar. Dit leidt tot extra administratieve lasten en vergroot het risico op fouten die regelmatig

worden opgemerkt. Dit zijn geen incidenten meer, maar serieuze alarmsignalen.

Het frustrerende voor de zorgprofessionals is dat er wel degelijk oplossingen zijn. We kunnen ervoor zorgen dat de meest essentiële medische gegevens - zoals beelden, informatie over allergieën en actuele medicatie - automatisch beschikbaar zijn in het epd waar de patiënt naartoe gaat. Maar dat vraagt regie, tempo en soms ook ingrijpen. De huidige ict-markt faciliteert die snelheid niet vanzelf.

De ander breed gedeelde zorg betreft het feit dat in veel regio's de gesprekken over spreiding nog amper op gang zijn gekomen, terwijl de voorbereiding voor concentratie al wel in volle vaart doorgaat. Dat is niet in balans. Concentratie kan alleen verantwoord plaatsvinden als spreiding én gegevensuitwisseling in hetzelfde tempo meelopen. Anders is verdere concentratie medisch-inhoudelijk onverantwoord. Dat hebben we de minister van VWS dan ook nadrukkelijk meegegeven.

Voor alle duidelijkheid, ik pleit niet voor stilstand. Integendeel. Er is ongelooflijk veel werk verzet - door dokters, verpleegkundigen, bestuurders en andere medewerkers van de ziekenhuizen - met grote professionaliteit en bevologenheid. Die inzet zie ik, waardeer ik en wil ik hardop uitspreken. En die bevologenheid delen we met anderen: patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars, overheid en andere betrokken partijen. Net als wij willen zij het beste voor de patiënt. Maar als specialisten hebben we ook de verantwoordelijkheid om de veiligheid en kwaliteit van zorg voor de individuele patiënt te borgen. Daar past bij dat we elkaar vast moeten blijven houden, juist als het schuurt. Om in regio's, ziekenhuizen en aan overlegtafels te blijven zoeken naar wat ons bindt: goede, veilige en toegankelijke zorg voor alle inwoners in onze regio's. Als we die koers blijven volgen - met regie waar nodig en met oog voor wat mensen echt nodig hebben - ben ik ervan overtuigd dat spreiding en concentratie kunnen bijdragen aan precies datgene waar we het voor doen: menselijkere, betere en toekomstbestendige zorg.

Karel Hulsewé
Voorzitter Federatie Medisch Specialisten